

Вища педагогічна освіта, грудень 2022 р. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ПІД ЧАС ЗДОБУТТЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАСТАВНИЦТВО СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА ШЛЯХУ ДО ВЧИТЕЛЮВАННЯ

Експерти у сфері освіти
Аня Хурінайнен-Косунен
Рія Палмквіст
Фінляндія

Вебінар 2: 8.12.2022 р.

14.00-15.00

Співпраця між школою та батьками

Експерти у сфері освіти
Аня Хурінайнен-Косунен
Рія Палмквіст

● ● Програма

- 14.00-14.10 Відкриття вебінару
- 14.10-15.00 Співпраця між батьками та школою - лекція
- 15.00-15.30 Рефлексія у групі: як варто викладати тему «Батьки-школа» в системі педагогічної освіти в Україні? Наведіть практичні приклади.
- 15.30-15.45 Перерва
- 15.45-16.15 Коротка презентація результатів рефлексії в групах
- 16.15-16.50 Власна практична теорія наставників - початок роботи у невеликих групах
- 16.50-17.00 Домашнє завдання та завершення вебінару

Співпраця між батьками та школою

1. Відповідно до Закону про базову освіту школи повинні співпрацювати з батьками учнів.
2. Згідно з базовою національною освітньою програмою на місцевому рівні школи повинні створювати власні форми/способи діяльності для співпраці.
  - Співпраця сприяє здоровому зростанню та розвитку учнів, а також благополуччю та безпеці учнів.
  - Участь батьків та їхні можливості брати участь у шкільній діяльності та її розвитку є ключовою частиною шкільної культури.
  - Школа підтримує освітній процес, що відбувається вдома, і несе відповідальність за навчання та виховання учня як члена шкільної спільноти

● ● Співпраця між батьками та школою

- Щоб мати можливість брати на себе відповідальність за освітній процес, батькам повинна бути надана інформація про успіхи дитини в навчанні та зростанні, а також про будь-яке відставання.
- З батьками також обговорюються ключові питання, пов'язані з організацією освіти, в тому числі:
  - освітня програма,
  - цілі навчання,
  - освітні середовища та методи роботи,
  - підтримка навчання та благополуччя учнів,
  - оцінювання та звіти,
  - вибір, пов'язаний із навчанням і різними заходами протягом навчального року

● ● Як висвітлюється співпраця між батьками та школою в процесі підготовки вчителів/педагогічної практики

1. В педагогічній освіті курси загальної педагогіки, а також законодавство включають інформацію про різні форми співпраці між батьками та школою

2. Під час роботи вчителем проводяться лекції про співпрацю, зміст освітньої програми та законодавство

- Вчителі школи, де відбувається практика, читають лекцію для всіх студентів
- Представник Асоціації батьків читає лекцію
- Представник профспілки вчителів читає лекцію

3. Під час педагогічної практики студенти-практиканти надсилають батькам учнів повідомлення (написані від руки чи електронні), беруть участь у батьківських зборах/заходах та обговоренні питань оцінювання між учнем, батьками та вчителем

● ● Співпраця між батьками та школою у педагогічній практиці студентів

Орієнтаційна (ознайомча)
педагогічна практика
- щотижневі листи батькам

Базова педагогічна практика
- щотижневі листи батькам
- батьківські збори або тематичний
вечір за участю батьків та учнів

Поглиблена практика
- щотижневі листи батькам
- батьківські збори
- обговорення питань оцінювання

● ● Теми цієї лекції

1. Питання, про які розповідають студентам під час педагогічної практики
2. Поради щодо організації зустрічей-обговорень результатів оцінювання між учнем, учителем та батьками
3. Зустріч з батьками/опікунами у складній ситуації
4. Триетапний метод, що дозволяє вчителю передбачити та оцінити способи пошуку рішення проблем, викликів, з якими стикається учень

**Ролі
вчителя**

**Учитель
виховує та
навчає дітей**

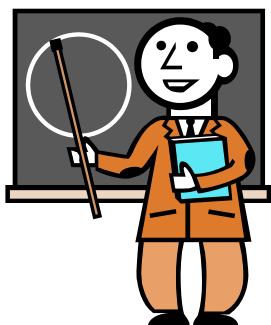
**Учитель-
професіонал у
викладанні та
навчанні**

**Учитель є
представником
багатопрфільної
спільноти**

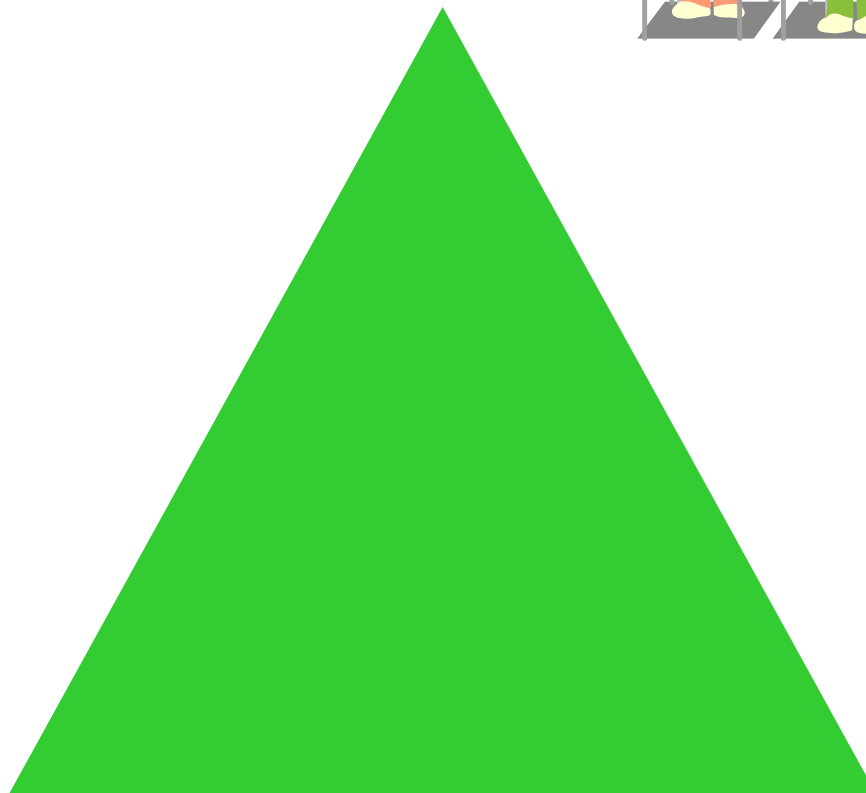
**Учитель
спрямовує/
оцінює у
співпраці**

**Вчитель
відповідає за
співпрацю між
школою та
батьками**

УЧЕНЬ

**ШКОЛА/
ВЧИТЕЛЬ**

**БАТЬКИ/
ОПІКУНИ**

Співпраця між школою та батьками

1. Питання, про які розповідають студентам-практикантам під час педагогічної практики

- на лекціях на факультеті та у школі, де відбувається практика,
- в ході дискусій-рефлексій з учителями-супервізорами

Співпраця між школою та батьками

- **Стосується кожного вчителя**
- **Школа повинна бути завжди на крок попереду**
- **Школа та батьки мають домовитися про правила**
- Батьки завжди хочуть знати, як їхня дитина вчиться, вдосконалюється, працює, поводить себе під час уроків та в інших ситуаціях у школі: ранкові збори, їдальня, перерви тощо
- **Співпраця, орієнтована на майбутнє** - школа має допомагати батькам у вихованні, а ми сподіваємося, що батьки поважатимуть та підтримуватимуть діяльність учителів

● ● Батьки є експертами в питаннях зростання та розвитку своїх дітей, а вчителі - експерти у викладанні та навчанні!

- Визнання та розуміння роботи одне одного
- Повага, довіра
- Рівний діалог
- Співпраця та участь
- У школи повинен бути план співпраці в освітній програмі
- У кожного вчителя також можуть бути індивідуальні методи
- Під час пандемії: у Teams, Zoom тощо - > батьківські збори, зустрічі-обговорення питань оцінювання

Форми співпраці

Як зв'язатися з учителем та батьками - передача інформації

- Електронні листи/повідомлення: wilma = електронна онлайн-платформа
- Щотижневі листи вчителя, періодичні листи
- Періодичні листи - цілі, види діяльності, зміст, навчальні поїздки тощо
- Листи директора школи
- Електронні листи, дзвінки

Шкільні та домашні заняття

- Заходи для батьків, учнів та вчителів (2-3 рази на рік)
- Відкриті двері у школі - батько може стежити або бути присутнім на всіх уроках протягом дня
- Шкільні екскурсії, шкільні табори - батьки можуть приєднатися
- Шкільні урочистості
- Батьківські збори та заходи

Батьківські збори тільки для батьків

- Перша зустріч на початку навчального року - інформативна
- Тематичні зустрічі по 1-3 рази/навчальний рік:
  - нові методи навчання та освітні середовища,
  - оцінювання,
  - навички роботи в соціальних мережах,
  - навички у сфері охорони здоров'я, як запобігти отруєнню інтоксикантами,
  - як запобігти булінгу тощо
- Експерти: шкільний психолог, шкільний лікар, соціальний працівник, експерт із соціальних мереж, молодіжний лідер тощо

Зустрічі та заходи батьків, учнів та вчителів

- Зустрічі - обговорення питань оцінювання навчання учнів
- Обговорення підтримки навчання учнів
- Учні презентують свої проекти
- Співробітники місцевої бібліотеки представляють нові, відповідні віку книги для учнів
- Концерт учнів
- Фільми, зняті учнями
- Класні святкування Різдва або інших свят
- Ігри поза школою (футбол та інші ігри)

Батьківські збори

На перших батьківських зборах у навчальному році

- батьків інформують про цілі та зміст кожного предмета в навчальному році,
- учитель (класний керівник) пояснює шкільну практику, методи роботи тощо,
- учитель розповідає про свою практичну теорію, професійну ідентичність - який він учитель,
- як відбувається оцінювання: пояснення форм оцінювання,
- як сам учень бере участь в оцінюванні власного навчання,
- як батьки можуть брати участь в оцінюванні навчання своєї дитини (обговорення, Wilma - онлайн)

2. Зустрічі – обговорення результатів оцінювання навчання учня

Як батьки розуміють навчання своєї дитини за допомогою оцінювання?

- Батьки повинні досить часто отримувати різнобічний зворотний зв'язок про поступ у навчанні, результати, роботу та поведінку своєї дитини.
- Батьки мають можливість брати участь у зустрічах-обговореннях результатів оцінювання дитини.
- Батьки мають можливість дізнатися, як підтримати навчання своєї дитини, завдяки пов'язаній з оцінюванням інформації

Обговорення питань оцінювання між учнем, учителем та батьками, мета - розширити можливості учня та батьків

Круглий стіл - дружня та мирна обстановка, обговорення, спрямоване в майбутнє!

Учитель має спланувати зустріч заздалегідь.

Мають бути документи для демонстрації досягнень учня, результатів, самооцінювання, портфоліо тощо

Предметом обговорення є учень: він розповідає про свою роботу в школі: сильні сторони, напрямки, які варто розвивати, проблеми в навчанні

Завдання вчителя полягає в тому, щоб вести дискусію у дружній обстановці, де всі поважають один одного. Учитель не говорить весь час... більше слухає... більше пропозицій

Учитель розповідає та описує свою точку зору на навчання учня, сильні сторони учня та напрямки розвитку

Батьки діляться своїм баченням того, як навчається учень

Як студенти-практиканти можуть брати участь у

● ● батьківських заходах?

1. Батьки і вчитель та/або експерт (психолог, фахівець з соціальних мереж тощо)

- Студентам-практикантам дозволяється бути присутніми.

2. Обговорення результатів оцінювання учня?

- Обговорення має дуже конфіденційний характер - зобов'язання щодо конфіденційності!
- Дозвіл від батьків та учня.
- Вони слухають, спостерігають.
- Допомагають, якщо про це просить учитель-супервізор або батьки

3. Зустріч з батьками в особливо важкій ситуації: постарайтеся налагодити поважний, взаємний, довірчий і відкритий діалог

1. Підготуйтеся заздалегідь

- Подумайте про місце зустрічі - > використовуйте круглий стіл, уникайте конфронтації
- Якщо потрібно, попросіть, щоб був присутній інший вчитель, який навчає учня, шкільний соціальний працівник, психолог, учитель спеціальної освіти або директор школи
- Ретельно продумайте кількість присутніх, щоб було достатньо місця
- Подумайте й уточніть свої побоювання та спостереження
- Подумайте про те, як батьки можуть вас сприймати (як загрозу чи підтримку)
- Подумайте та спрогнозуйте можливий розвиток розмови
- Пройдіться по пунктах зі своїм колегою та попросіть прокоментувати

Підготуйтеся заздалегідь і запишіть, серед іншого, відповіді на такі питання

- Які сильні сторони учня - почніть із них
- Які ресурси ви бачите в дитині/сім'ї?
- Для чого саме вам потрібна підтримка батьків? Попросіть їх про співпрацю
- Який вид підтримки/дій, на вашу думку, принесе користь дитині/сім'ї?
- Яким навичкам повинен навчитися учень, щоб подолати свої проблеми?
- З якими труднощами стикається учень у школі?
- Як ви висловлюєте схвалення чи занепокоєння, щоб ваша мова не була витлумачена як критика або звинувачення?
- Як зробити так, щоб усі зрозуміли, що всі дорослі перебувають на одному боці – боці дитини?

Фактичне обговорення/зустріч

- Переконайтеся, що в цьому місці спокійно та безпечно.
- Починає той, хто ініціював зустріч.
- **Подумайте разом про те, які цілі цієї зустрічі.**

(Загальне благо, підтримка навчання дитини у школі, вирішення проблем у відносинах з друзями тощо).

- **Вирішіть разом, хто міг би записати** обговорення та рішення, прийняті в ході обговорення.
- **Уникайте слова *проблема*** – *занепокоєння* або *виклик* завжди звучать м'якше та не засуджують.
- Домовтеся разом, хто та що записує. Наприкінці зачитується те, про що домовились.
- У кожного є можливість висловити свою думку.
- Не перебивайте батьків, учнів або когось іншого. Слухайте!

● ● Фактичне обговорення/зустріч

- Зберігайте спокій. Не підвищуйте голос. Не піддавайтеся на провокації!
- Нікого не звинувачуйте!
- Дотримуйтеся власної мови тіла.
- Не втрачайте самовладання, натомість слухайте.
- Ви можете попросити батьків про допомогу, щоб разом вирішити дилему.
- Можна ввічливо сказати роздратованому та розлюченому батькові, що ви бачите, що він гнівається через це. Продемонструйте своє розуміння!
- **Підкресліть**, що метою **співпраці** між батьками та школою є **підтримка** учня.
- Наголосіть на тому, що мета полягає в тому, щоб разом знайти рішення.
- Домовтеся про **наступну зустріч**, на якій ви проаналізуєте, як було виконано те, про що ви домовились

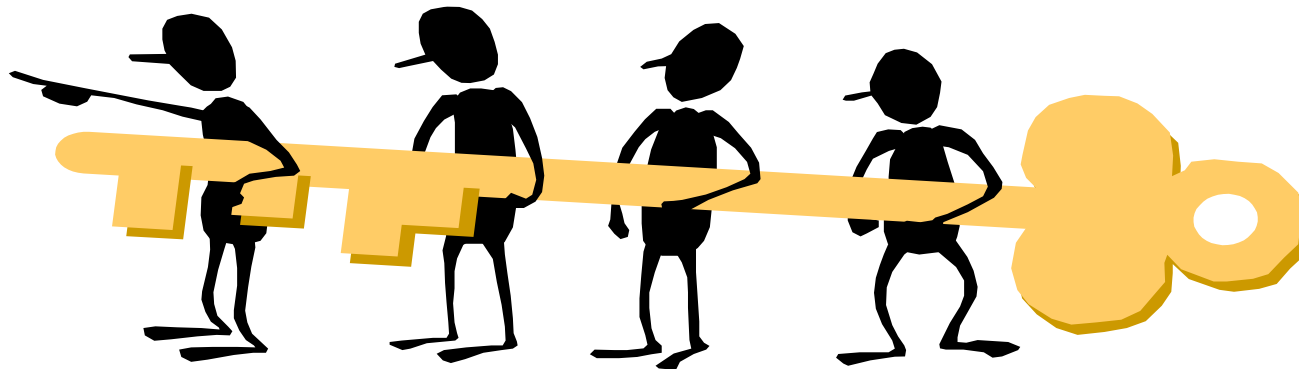
4. Триетапний метод, що дозволяє вчителю передбачити та оцінити способи пошуку вирішення проблем і викликів, з якими стикається учень

Цей метод передбачає підготовку вчителя до зустрічі, яка може бути важкою та складною для всіх.

Йдеться про систему самопланування та самооцінювання. Її застосування не є обов'язковим, але вона допомагає вчителю краще зрозуміти себе, учня та батьків

4. Триетапний метод, що дозволяє вчителю передбачити та оцінити способи пошуку вирішення проблем і викликів, з якими стикається учень

Word-документ методу - форма

● ● Конкретні дії під час педагогічної практики

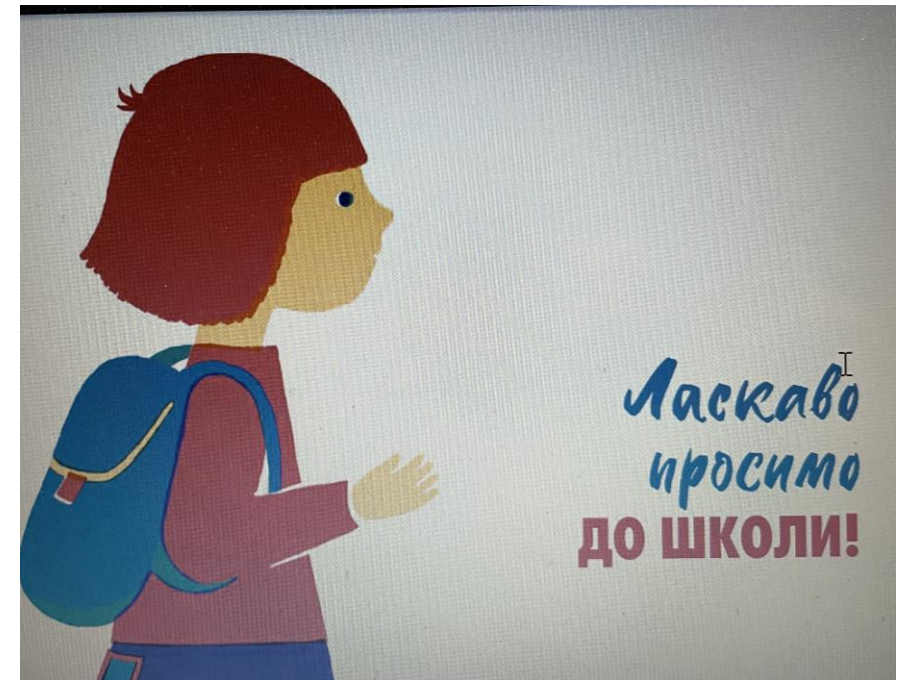
Коли ми обговорюємо співпрацю між школою та батьками, то робимо кілька вправ:

- тренуємося писати листи батькам,
- тренуємося використовувати е-платформу – як та коли відповідати батькам,
- показуємо (проводимо) зустрічі-обговорення результатів оцінювання: вчитель, батьки, учень – як міркувати та надавати зворотний зв'язок, ставити цілі тощо,
- показуємо (проводимо) батьківські збори, особливо в складних ситуаціях,
- > беремо на себе ролі: вчителя, батьків, учня, соціального працівника тощо,
- > є письмові приклади проблем, і ми намагаємося їх вирішити

● ● Асоціація фінських батьків

Керівництво для батьків, чия дитина йде в школу.
На що схожа фінська школа? Книга українською
МОВОЮ.

https://vanhempainliitto.fi/wp-content/uploads/2022/06/Koulu-alkaatervetuloa_ukraina.pdf

Робота в групах: як варто викладати тему «Батьки-школа» в системі педагогічної освіти в Україні?

Які види діяльності у вас уже впроваджені?

Які компетентності потрібно розвивати?
